

Kiegészítések a Soproni-hegység és előtere flórájának ismeretéhez II.

SCHMIDT Dávid* & HASZONITS Győző

Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Növénytani és Természetvédelmi Intézet,
H-9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4.; *schmidt.david@uni-sopron.hu

Notes to the vascular flora of Sopron Mountains and its foreground

Abstract – Records of 26 vascular plant species from the territory of Sopron Mountains (16 species) and Sopron Basin (11 species) are presented. Our field works (between 2014 and 2020) focused on some localities at the eastern and southern parts of the region. *Tetragonolobus maritimus* is new for the Sopron Mts, whereas *Ajuga chamaepithys* and *Lycopsis arvensis* are new for the Hungarian part of the hills. Some protected plants like *Agrostemma githago*, *Gentianopsis ciliata* and *Sesleria uliginosa* were rediscovered in the region. Comments about all species and their local chorology are added. A remarkable degradation process of bogs around Harka village, caused mainly by insufficient water supply of meadows, was observed. The spread of occurrences of several naturalized weed such as *Aegilops cylindrica*, *Galium parisiense*, *Geranium rotundifolium*, *Kochia scoparia*, *Lepidium virginicum*, *Oenothera salicifolia*, *Sagina apetala* subsp. *apetala* and *Verbascum lychnitis* was noticed. The most surprising observations refer to *Galium parisiense*; the spread of the species by transport had no precedent in Hungary before.

Keywords: floristic data, habitat change, rare species, Sopron Basin, Sopron Mountains, weed introduction

Összefoglalás – Közleményünkben a Soproni-hegység és Soproni-medence területén 2014 és 2020 között gyűjtött érdekesebb florisztikai adatokat adjuk közre. Felsorolásunkban összesen 26 taxon szerepel, 15 a Soproni-hegység, 10 a Soproni-medence területéről, egy további faj pedig mindkét területről. Adataink közül kiemeljük a Soproni-hegységre nézve új *Tetragonolobus maritimus* előfordulását, a terület hazai felére nézve új *Ajuga chamaepithys*, *Lycopsis arvensis* előkerülését. Fontos eredmény az egyaránt védett, aktuális előfordulásokkal eddig nem rendelkező *Agrostemma githago*, *Gentianopsis ciliata*, valamint a *Sesleria uliginosa* egy újabb kis állományainak felfedezése. A Soproni-medence területéről nem közölték korábban a gyomjellegű *Aegilops cylindrica*, *Galium parisiense*, *Geranium rotundifolium*, *Kochia scoparia*, *Lepidium virginicum*, *Oenothera salicifolia*, *Sagina apetala* subsp. *apetala*, *Verbascum lychnitis* előfordulását, amelyek közleményünkben jelennek meg első ízben.

Kulcsszavak: behurcolás, élőhelyátalakulás, florisztikai adatok, ritka fajok, Soproni-hegység, Soproni-medence

Bevezetés

A Soproni-hegység flóraműve 2004-ben látott napvilágot. Flórajegyzéke (KIRÁLY *et al.* 2004) biztos alapot jelent a térségben folyó aktuális kutatásokhoz, bár nem tartalmaz teljes körű feldolgozást. Kiadása évében került elő a Pannonhalmi Bencés Főkönyvtárban Fászl István bencés hagyatékából a „Sopron flórája” című kézirat, amelyet a szerző a 19. század második felében állított össze (FÁSZL & BARTHA 2011).

A 2000-es évek óta meglehetősen élénk Sopron környéki flórakutatás eredményeként a Soproni-hegység területére nézve új fajok kerültek kimutatásra (jelentősebbek például a *Pseudolysimachion spurium*, *Melica picta* (KIRÁLY *et al.* 2005), *Ophrys sphegodes* (HABERLER 2007), *Alchemilla filicaulis* (KIRÁLY & KIRÁLY 2009), *Orobanche teucrii* (SCHMIDT *et al.* 2014), *Festuca filiformis*, *Stipa eriocalis* (KIRÁLY & KIRÁLY 2018), továbbá régi adatokkal rendelkező fajok lelőhelyeit sikerült megerősíteni. Utóbbiak közül kiemelhető a *Phegopteris connectilis*, *Potentilla rupestris* (KIRÁLY *et al.* 2005), *Dianthus superbus*, *Orobanche elatior*, *Orobanche lutea* (SCHMIDT *et al.* 2014), *Lathyrus nissolia*, *Viola elatior* (MESTERHÁZY & KULCSÁR 2015). A hegység flórájával hagyományosan együtt tárgyalt Soproni-medence flórája ugyancsak számos újdonsággal bővült, itt azonban az egyre növekvő léptékben zajló élőhelyátalakítás (ipartelepek létesítése és bővítése, autóutak építése) következményeként szinte kizárólag az ember közvetítése nyomán újabban behurcolt, gyomjellegű elemek tűntek fel (pl. *Amaranthus blitoides* (SCHMIDT *et al.* 2014), *Amaranthus deflexus* (KIRÁLY & KIRÁLY 2018), *Geranium purpureum* (SCHMIDT *et al.* 2014, KIRÁLY & KIRÁLY 2018), *Spergularia marina* (SCHMIDT *et al.* 2018)). Fentiekén túl, a *Rubus* nemzetség részletes feldolgozása az ismert fajok jelentős bővülését eredményezte a térségben (KIRÁLY *et al.* 2013, 2014, KIRÁLY 2018).

Anyag és módszer

Közleményünk – az első részben (SCHMIDT *et al.* 2014) megfogalmazott célokhoz hasonlóan – a Soproni-hegység és a Soproni-medence flórájának ismeretét további új megfigyelésekkel egészíti ki. Terepi kutatásaink 2015 és 2020 között a két kistájnak csak egy részét érintették, célzott jelleggel elsősorban a Soproni-hegység déli és keleti peremének néhány érdekesebb területét (Harka: Istenszéke környéke, Harkai-plató; Ágfalva), valamint a Soproni-medence antropogén élőhelyeit kutattuk. Adataink túlnyomó többsége 2018-ból származik.

Az enumerációban felsorolt valamennyi rekord a Nyugat-magyarországi peremvidék földrajzi nagytájban (ezen belül az Alpokalja középtájban, valamint a Soproni-hegység kistájcsoportban) található. A lelőhelyeknél a kistáj (Soproni-hegység vagy Soproni-medence, rövidítve az Enumerációban **SH** illetve **SM**) megadása mellett a településhatárt, és a pontos földrajzi helynevet is feltüntetjük. A helyneveket az 1:10 000 méretarányú EOV topográfiai térképről olvastuk le. A lelőhely után a termőhelyi körülményekre és az állomány méretére utaló információk szerepelnek, ezt követi a közép-európai flóratérképezés hálórendszerének (CEU/KEF) azonosító kódja, majd a megtalálás dátuma (legalább év pontossággal), a szerző monogramja (SD – Schmidt Dávid; HGy – Haszonits Győző; VD – Vojnić-Zelić Dániel) és a herbáriumi példány fellelhetősége (BP: Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára). A taxonnevek KIRÁLY (2009) munkáját követik, felsorolásuk alfabetikus sorrendben történik. Közölt adataink feltöltésre kerültek Magyarország edényes növényfajainak online elterjedési atlaszába (AFH online, BARTHA *et al.* 2020).

Eredmények

Adataink közül kiemelendők a Harkai fás legelő egyik lápos mélyedésében előkerült kis *Sesleria uliginosa* állomány, valamint a terület túllegeltetett gyepeiben talált *Xanthium spinosum*. Számos értékes fajt találtunk a soproni Lőtér feletti gyepekben, közülük kiemelendő a hegység területén mára bizonytalan előfordulásúként számon tartott *Gentianopsis ciliata* előkerülése. Harka és az országhatár között az Istenszéke xerotherm jellegű élőhelyein a Laitaicum flóráját idéző mészkedvelő fajokat találtunk (*Ajuga chamaepithys*, *Lycopsis arvensis*, *Thymelaea passerina*). Kimutattuk a védett *Agrostemma githago* egyetlen, kis egyedszámú

állományát a Soproni-medencéből. A településflóra tanulmányozása során terjedőben lévő gyomnövények kerültek kimutatásra. Vasúti sínek mentén a térségben újonnan került elő az *Aegilops cylindrica*, *Geranium rotundifolium*, *Lepidium virginicum* és *Oenothera salicifolia* előfordulása, ugyanitt tömeges megjelenését regisztráltuk a *Galium parisiense*-nek.

További változásokra elsősorban a településflórában és más zavart élőhelyeken (pl. utak és vasutak mentén) lehet számítani, de a városi agglomeráció terjeszkedése (pl. Ágfalva, Brand-major és Harka térségében) egyre fokozottabb nyomást jelent a természetközeli élőhelyek állapotára is.

Adatok felsorolása – Enumeráció

Aegilops cylindrica Host – hengeres kecskebúza

SM: Sopron: a Csengery utca-Béke út közötti gyalogos vasúti átkelőben, a talpfák kövezése között 10–15 tő (8365.1, 2018, HGy; BP).

A Nyugat-Dunántúlon rendkívül ritkának számító gyom, bizonyított előfordulása csak a lövői vasútállomásra származik, ahol az első szerző egyetlen példányát találta a vasútállomás peronján (Schmidt D. *ined.* 2017 in AFH). Ennek a kontinentális jellegű dél-eurázsiai-mediterrán fajnak (Soó 1973) az elterjedési határa a Kárpát-medence északnyugati részére esik. ELIÁŠ *et al.* (2013) térképe szerint Alsó-Ausztriában még őshonos, ezzel szemben TÁBORSKÁ *et al.* (2015) kislétező adatát új behurcolásként, adventívként értékeli. Az idézett győri termőhelyén valóban csak átmeneti megtelepedőként volt jelen egyetlen évben (SCHMIDT 2010). Új soproni megfigyelése ugyancsak az adventív előfordulásokat bővíti.

Agrostemma githago L. – konkoly

SM: Harka: a településtől keletre, a Kert-mögötti-dűlő és a vasútvonal között, gabonavetés szélén, néhány tucat tő (8365.4, 2018, SD).

Nyugat-Dunántúlon ritka gyomnövény, a tájegység nyugati részéről PINKE *et al.* (2005) mindössze néhány lelőhelyét ismerteti Kőszeghegyaljáról, a Kemeneshátról, Sopronhoz legközelebb Lövő mellől. Tómalomnál (Soprontól északra, a Fertőmelléki-dombsor része) KIRÁLY & KIRÁLY (1999) élőhelymegadása alapján („kerítés tövén”) csak átmeneti megtelepedő volt.

Ajuga chamaepithys L. – kalinca ínfű

SH: Harka: Istenszéke, mélyút részsíjén, zavart szárazgyepben (8365.3, 2018, SD & VD).

Korábbi Sopron környéki említései KIRÁLY *et al.* (2004) szerint nem a hegységre, hanem a Fertőmelléki-dombságra vonatkoznak. Egyetlen biztos adata a harkai lelőhely közeléből, Neckenmarkt (Sopronnyék) meszes talajú gyomtársulásból származott (HOLZNER 1974).

Cuscuta campestris Yunck. – nagy aranka

SM: Kópháza: a határátkelő és a vasúti felüljáró között az út padkáján, elszórtan (8365.4, 2017, SD).

Alföldi elterjedési súlyponttal rendelkező, de országszerte jelentős terjedést mutató faj, amelyet BARTHA *et al.* (2015) térképe még ritkának tüntet fel a Nyugat-Dunántúlon. A célzott keresésnek köszönhetően újabban számos lelőhelyen találtuk a térségben, elsősorban autótutak, dűlőtutak mentén (vö. az AFH térképét). Sopronból Soó (1968) közli, adatának pontos forrása nem ismert.

Dorycnium germanicum (Greml) Rikli – selymes dárdahere

SH: Sopron: a Lőtér feletti félszáraz gyepekben helyenként tömeges (8365.3, 2018, SD).

Király in KIRÁLY *et al.* (2004) ugyaninnen még csak néhány tőről számol be. A Fertőmelléki-dombsor sztyepprétejein, száraz erdőszegély-gyepjeiben jellegzetes faj, a Soproni-hegység hazai oldalán azonban hiányoznak a növénynek kedvező élőhelyek, a fenti az egyetlen adata.

Draba nemorosa L. – ligeti daravirág

SM: Harka: a Kenderes-dűlő és az országhatár közötti láprétek mezofil jellegű részén, elszór-
tan (8365.4, 2016, SD).

Sopronban csak időleges megtelepedőként tartották számon (KIRÁLY *et al.* 2004). Egyes szakirodalmak (pl. SIMON 2000) a növény élőhelyét száraz gyepekhez köti. Megfigyeléseink alapján megjelenhet üde és nedves rétek alig kiemelkedő hátain, sőt, olyan nedvesebb foltja-
in is, ahol a zárt gyepek szövete sérült, felszakadt (pl. vakondtúrások, vaddisznótúrások helye).
Ilyen környezetben gyakran más tavaszi keresztesekkel (pl. *Arabidopsis thaliana*, *Cardamine
parviflora*, *C. hirsuta*, *Erophila verna*, *Thlaspi arvense*) és egyéves *Veronica* fajokkal társul.

Euphorbia verrucosa L. – bibircses kutyatej

SH: Sopron: a soproni Lőtér mellett, üde réten, kisebb állomány (8365.3, 2018, SD).

KIRÁLY (2004) elterjedési térképe nem tünteti fel a hegység déli részéből, de később jelen-
tős állományát találták a Gida-patak menti gyepekben (Király & Nagy in KIRÁLY *et al.* 2005).
Új lelőhelye ettől mintegy 1,5 kilométerre nyugatra, a több más fontos félszárazgyepi és szá-
raz erdőszegély-faj élőhelyét jelentő soproni Lőtér környéki gyepeken van. A faj jelentőségé-
re KIRÁLY & KIRÁLY (2006) hívta fel a figyelmet, akik mindössze néhány Sopron környéki és
egy kőszeghegyaljai recens adatát sorolták fel, a közelmúltban pedig megerősítették dél-
dunántúli meglétét (KIRÁLY & KIRÁLY 2018).

Gagea pratensis L. s. l. – mezei tyúktaréj

SH: Sopron: a Harkai-plató félszáraz gyepeiben, főként a Gida-patakot kísérő cserjés sáv
mentén, elszórta (8365.2, 2015–2018, SD).

Előfordulását a közeli Harkai-kúpról (Soproni-medence) előző cikkünkben közöltük
(SCHMIDT *et al.* 2014).

Galium parisiense L. – párizsi galaj

SM: Sopron: GySEV-Déli-pályaudvar épületei és a Kossuth L. utcai vasúti átjáró között, vágá-
nyok mentén tömeges (8365.1, 2018–2020, SD, HGy & VD; BP); a főpályaudvar ÉNy-i részén,
vágányok között, kb. 10–15 tőből álló kisebb állomány (8365.2, 2018–2019, SD).

A faj hazánkban rendkívül ritka, BARTHA *et al.* (2015) mindössze 5 adatát ábrázolja.
Flóraműveink őshonos elemnek tartják, BALOGH & MESTERHÁZY (2017) szerint azonban Dél-
Európából hurcolódhatott be a legelő állatok által. Vasút mentén történő másodlagos fellépé-
se egészen váratlan és minden előzmény nélküli hazánkban, ráadásul a megtalálás évében
Vas megyében is többfelé regisztrálták (SCHMIDT 2019). Az előfordulás körülményei nem
hagynak kétséget afelől, hogy vasúti szerelvények közvetítésével behurcolt állományokról
van szó, amelyek 2020-ban is gazdag öfenntartó populációkkal voltak jelen.

Gentianopsis ciliata (L.) Ma – kései prémestárnics

SH: Sopron: a soproni lőtér feletti félszáraz gyepekben, 11 virágzó tő (8365.3, 2018, SD).

Néhány adattal rendelkezett a Soproni-hegység osztrák és magyar oldaláról is. Mind
KÁRPÁTI (1938) sopronbánfalvi, mind TÍMÁR & SZMORAD (1996) Ikva menti adatának aktuális
megléte az élőhelyüket érintő átalakulás miatt erősen kétséges.

Geranium rotundifolium L. – kereklevelű gólyaorr

SM: Sopron: Déli-pályaudvar, rakodóépület tövében néhány tucat tő (8365.1, 2018–2020, SD;
BP).

Sopron környékén nem őshonos, publikált adatát a Nyugat-magyarországi peremvidék
nyugati részéről nem ismertük. Megjelenése újabb keletű behurcolás eredménye, amely nem
egyszeri eset: 2018-ban előkerült Szombathelyen is, ugyancsak vasút mellett; (SCHMIDT 2019).
Sopronban a GySEV használaton kívüli Déli pályaudvara tolatóvágányai mentén, valamint a
vasúti épületek környezetében több behurcolt faj is megtalálható, amelyek a területen visz-
szafogottan végzett gyomirtás hatására buján tenyésznek. Említést érdemel ugyanitt a töme-

ges *Buddleja davidii* (virágzó, 1,5–2 méter magas egyedek), *Geranium purpureum*, *Panicum riparium*.

Helictotrichon adsurgens (Schur ex Simonk.) Conert – lapos zabfű

SH: Sopron: a soproni lőtér feletti félszáraz gyepekben, néhány m²-es folton (8365.3, 2018, SD).

Két közelmúltbéli megfigyelése közül az egyik erről a területről származik (Király 2002 in KIRÁLY *et al.* 2004), a fenti adat ennek a megerősítése. A Sánc-hegyi előfordulás (Király & Nagy in KIRÁLY *et al.* 2005) a hegység északi részén található, de itt újabban nem találtuk.

Kochia scoparia (L.) Schrad – kerti seprőfű

SM: Sopron: az Ikva-Győri út kereszteződésétől 100 méterre a város irányába az útpadkán, 1 terebélyes tő (8365.2, 2018, HGy).

A faj az ország szárazabb alföldi területein elterjedt, főként erős antropogén hatás alatt álló termőhelyeken gyakori. Újabban a gyorsforgalmi autópályák közvetítésével terjeszkedik nyugat felé, többfelé megjelent Győr-Moson-Sopron és Vas megye újonnan épült autópályáinak mentén (SCHMIDT 2019). BARTHA *et al.* (2015) még csak 6 kvadrátról jelzi a Nyugat-Dunántúlról. Az újonnan épülő vonalas létesítmények melletti keskeny élőhelyfolyosókon határozott terjedésével kell számolni országszerte. Megjegyzendő, hogy a hazai határozók nem tárgyalják külön a kertekben gyakran ültetett tőalakat (subsp. *scoparia*), ami kivadulhat, de tartósan fennmaradó, terjedőképes állományokat ritkán hoz létre, szemben a helyenként már inváziós jellegű subsp. *densiflora* (Turcz. ex Aellen) Aellen-val. A Sopronban megfigyelt példány alfaji szintű meghatározása nem történt meg, de valószínűleg a subsp. *densiflora*-ról van szó.

Lepidium virginicum L. – amerikai zsázsa

SM: Sopron: Déli-pályaudvar, vasúti rakodóépület mellett, kavicsos-salakos talajfelszínen, több tucat tő (8365.1, 2020, SD).

A fajnak nem volt korábbi adata a Nyugat-Dunántúl északi részéről. KÁROLYI & PÓCS (1969) néhány, PINKE *et al.* (2005) egy lelőhelyét közli Zala megyéből, amihez a Flóraatlasz (BARTHA *et al.* 2015) tesz hozzá még két (szintén zalai) adatot. Új lelőhelyén a megtalálás előtti két évben szinte biztosan nem volt jelen, feltehetőleg egészen friss behurcolásról van szó. Nyugat-Dunántúl hasonló élőhelyein a *L. densiflorum* van terjedőben, helyenként már gyakori, és a soproni vasútállomás környékén is elterjedt.

Lycopsis arvensis L. – vetési farkasszem

SH: Harka: Istenszéke, löszös útrézsűn, zavart szárazgyepben, néhány tő (8365.3; 2018; SD & VD).

Hazánkban fokozottan veszélyeztetett szegetalis gyom (PINKE 2008), amely a Nyugat-Dunántúlon igen ritka: innen a Flóraatlasz (BARTHA *et al.* 2015) nem jelzi egyetlen adatát sem. KIRÁLY *et al.* (2004) csak a hegység ausztriai oldaláról sorolja fel, a hazai oldalra nézve új.

Oenothera salicifolia Desf. (syn.: *Oe. depressa* Greene) – magyar ligetszépe

SM: Sopron: Kőszegi úti vasúti aluljáró hídja mellett, sínek közötti kavicsos feltöltésen néhány tő (8365.2; 2018–2019; SD).

Könnyen azonosítható, ennek ellenére jelentősen alultérképezett faj hazánkban, amely elsősorban az ország szárazabb klímájú területein elterjedt, főként homoktalajon. Soproni megjelenése egyelőre átmeneti jellegűnek tűnik, állománya nem mutat terjedést. A területről korábban nem volt ismert.

Orobanche gracilis Sm. – vérveres vajvirág

SH: Sopron: a soproni lőtér feletti félszáraz gyepekben, néhány tucat tő, *Dorycnium germanicum*-on (8365.3, 2018, SD); Harka: Harkai láprét, *Lotus corniculatus*-on (8365.4, 2019, SD).

Előfordulása a hegységben eddig csak az északi, hűvösebb klímájú területekről volt ismert (Hidegvíz-völgy rétjei, Arbesz-rét; KIRÁLY *et al.* 2004, SCHMIDT *et al.* 2014).

Sagina apetala Ard. subsp. *apetala* – szíromtalan zöldhúr

SH: Sopron: Mikoviny utca és Hunyadi J. utca sarkán, térkövezett parkolóban a kövek közötti résekben (8365.1, 2020, SD).

SM: Sopron: Csengery utca, a vasútállomással szembeni bérház térkövezett udvarán, a kövek között (8365.2, 2020, SD).

Eredetileg mészkőrű szántók ritka, aprócska növénye, amely megfigyeléseink szerint az utóbbi években a *S. procumbens*-hez hasonlóan (amely mára közönségessé vált) a településeken egyre elterjedtebb díszkövezett felületek réseiben kezdett el terjedni. Sopron környékéről KIRÁLY *et al.* (2004) a Harkai-platóról említi taposott gyepekből.

Sesleria uliginosa Opiz – lápi nyúlfarkfű

SH: Sopron: Brandmajor közelében, a Gida-patak hídja mellett, rekettyefüzes közötti kisebb *Molinietum*-ban, 1–2 m²-es folton (8365.2, 2018, SD).

Korábbi jelzése erről a helyről nem volt. KIRÁLY *et al.* (2004) térképe Harka északi határából jelöli (élőhelye azóta megsemmisült), KÁRPÁTI (1938) a Gida-patak felsőbb szakasza melletti Béka-tavat említi, ahonnan már az ezredforduló előtt eltűnt. Megerősíthető előfordulása a Kecske-patak mentén Harkától délre (a Kenderes-dűlő és az országhatár között, az ún. Harkai-láprét területén, Soproni-medence), de itt az utóbbi időszak intenzív településfejlesztésének (telkesítés, beépítés) káros hatásai a láprét természetességi állapotát fokozatosan rontják. Emellett a felsőbb talajrétegek mind gyakoribbá váló kiszáradása is megfigyelhető, a fajkompozíció átalakulóban van, szembetűnő a mezofil gyepek fűfajainak (magasabb térszíneken foltokban a *Bromus erectus*) előretörése.

Tetragonolobus maritimus (L.) Roth – szögletes bársonykerep

SH: Sopron: a Lőtér feletti félszáraz gyepekben elszórtan (8365.3, 2018, SD).

Megfelelő élőhelyek híján Sopron környékének praenoricumi területein igen ritka, egyetlen recens adatát Király in KIRÁLY *et al.* (2004) a Soproni-medencéből közli. A hegységből régi jelzései sem ismertek.

Trifolium fragiferum L. – eperhere

SH: Sopron: Brand-majortól északra, juhlegelő erősen taposott gyepejében (8365.2, 2018, SD).

A Soproni-hegységből csak egy régi jelzése van a Hidegvíz-völgyből (BOROSNÉ MURÁNYI 1949), újabb publikált adata a Soproni-medencéből származik (Király in KIRÁLY *et al.* 2004: Harka).

Trifolium medium Grufb. in L. – erdei here

SH: Sopron: a soproni lőtér feletti félszáraz gyepekben bőven (8365.3, 2018, SD).

A Soproni-hegységben ritka faj, adatai a hazai oldalon kizárólag az északi hegységgrészről voltak.

Trifolium ochroleucon Huds. – vajsínű here

SH: Sopron: Harkai-plató, erdőszéli cserjésedő félszáraz gyepekben, közel a kempinghez (8365.2, 2018, SD); a soproni lőtér mellett, félszáraz irtásréten (8365.3; 2018, SD).

KÁRPÁTI (1949) „a Harkai-fennsík füves helyein” találta, amely ráillik új lelőhelyeire is. Ezt követően mindössze egyetlen adatát publikálták a Városligeti-erdőből (Király 2002 in KIRÁLY *et al.* 2004).

***Thymelaea passerina* L.** – egynyári cicó

SH: Harka: Istenszéke, mélyút részsűjén, zavart szárazgyepben (8365.3; 2018; SD & VD).

A Flóraatlasz (BARTHA *et al.* 2015) térképe szerint a Nyugat-Dunántúlon igen szórványos, csak 10 kvadrátból tünteti fel. Sopron környékén a Laitaicumban elterjedtebb, a számára alkalmas (száraz, köves-homokos talajú) élőhelyek hiánya miatt a Soproni-hegységben igen ritka, KIRÁLY *et al.* (2004) mindössze egy lelőhelyét ismerteti. Mindkét ismert állománya a hegység délkeleti peremén található.

***Verbascum lychnitis* L.** – csilláros ökörfarkkóró

SM: Sopron: Déli-pályaudvar vágányai között, 1 tő (8365.1, 2018, SD, HGy & VD).

KIRÁLY (2009) határozója az egész országban szórványos előfordulású fajnak tartja, BARTHA *et al.* (2015) térképe szerint viszont a Nyugat-Dunántúlon igen ritka, ami a faj számára kedvező száraz, laza talajú gyeptársulások pontszerű előfordulásával magyarázható. Új soproni felbukkanása bizonyára behurcolás eredménye. A Soproni-medencéből korábban nem volt ismert (KIRÁLY *et al.* 2004).

***Xanthium spinosum* L.** – szúrós szerbtövis

SH: Sopron: Brandmajor és Harka között, a Harkai fás legelő déli részén található juhtartó telep területén, erősen taposott helyeken, jelentős egyedszámban (8365.4; 2018, SD).

A juhnyáj napi járási útvonala mentén kisebb-nagyobb csoportjai szintén előfordulnak, magányos egyedét a teleptől 1200 méterre nyugatra a Várisi-erdő szélén is megfigyeltük (8365.2; 2018, SD). A fajt – régi források alapján – KIRÁLY *et al.* (2004) a lehetséges előfordulású, újabb megfigyeléssel nem rendelkező taxonok között sorolja fel, tévesen őshonosként feltüntetve. Utolsó jelzése GOMBOCZ (1906)-tól származik.

Köszönetnyilvánítás

A kéziratához fűzött kritikai észrevételekért köszönetünket fejezzük ki Bartha Dénesnek, és a cikk két bírálójának. A terepmunkában nyújtott segítségét Vojnić-Zelić Dánielnek köszönjük. Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

Irodalomjegyzék

- BALOGH L. & MESTERHÁZY A. (2017): Két új adventív faj előfordulása Magyarországon a buzérfélék (Rubiaceae) családjából. – *Kitaibelia* 22(2): 286–296.
- BARTHA D., BÁN M., SCHMIDT D. & TIBORCZ V. (2020): Magyarország edényes növényfajainak online elterjedési atlasza (<http://floraatlasz.uni-sopron.hu>). – Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Növénytani és Természetvédelmi Intézet.
- BARTHA D., KIRÁLY G., SCHMIDT D., TIBORCZ V., BARINA Z., CSIKY J., JAKAB G., LESKU B., SCHMOTZER A., VIDÉKI R., VOJTKÓ A. & ZÓLYOMI Sz. (szerk.) (2015): *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza.* – Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 329 pp.
- BOROSNÉ MURÁNYI J. (1949): A Soproni Hidegvízvölgy flórája. – *Erdészeti Kísérletek* 49: 159–159.
- ELIÁŠ P. JUN., DÍTĚ D., ELIÁŠOVÁ M. & ĎURIŠOVÁ L. (2013): Distribution and origin of *Aegilops* species in Slovakia. – *Thaiszia* 23(2): 117–129.
- FÁSZL I. & BARTHA D. (2011): *Sopron flórája.* – Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 75 pp.
- GOMBOCZ E. (1906): Sopron vármegye növényföldrajza és flórája. – *Mathematikai és Természettudományi Közlemények* 28: 401–577.
- HABERLER T. (2007): *Ophrys sphegodes* Miller a Soproni-hegységben. – *Flora Pannonica* 5: 188.

- HOHLA M. (2013): *Eragrostis amurensis*, *Euphorbia serpens* und *Lepidium latifolium* - neu für Oberösterreich, sowie weitere Beiträge zur Flora Österreichs. – *Stapfia* 99: 35–51.
- HOLZNER W. (1974): Das Anthemido Ruthenicae – Sperguletum, eine eigenartige Ackerunkrautgesellschaft des mittleren Burgenlandes. – *Wissenschaftliche Arbeiten aus dem Burgenland* 53: 21–30.
- KÁRPÁTI Z. (1938): Érdekes és újabb növényelőfordulások Sopron környékén. – *Soproni Szemle* 2: 74–84.
- KÁRPÁTI Z. (1949): Érdekes és újabb növényelőfordulások Sopron környékén III. – *Erdészeti Kísérletek* 49: 168–182.
- KÁROLYI Á. & PÓCS T. (1969): Délnyugat-Dunántúl flórája II. – *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis* 8: 469–495.
- KIRÁLY G. (szerk.) (2004): A Soproni-hegység edényes flórája. – *Flora Pannonica* 2: 1–507.
- KIRÁLY G. (szerk.) (2009): *Új Magyar Fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok.* – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalfő, 616 pp.
- KIRÁLY G. (2018): Alien *Rubus* species in Hungary: distribution, habitats and threats. – *Dendrobiology* 80: 1–11.
- KIRÁLY G. & KIRÁLY A. (1999): Adatok és kiegészítések a magyar flóra ismeretéhez. – *Kitaibelia* 4: 229–246.
- KIRÁLY G., CSAPODY I., SZMORAD F. & TÍMÁR G. (2004): A Soproni-hegység edényes flórájának enumerációja. – In: KIRÁLY G. (szerk.): A Soproni-hegység edényes flórája. – *Flora Pannonica* 2: 91–474.
- KIRÁLY G., NAGY A. & KIRÁLY A. (2005): Kiegészítések a Soproni-hegység és a Soproni-medence flórájának ismeretéhez. – *Flora Pannonica* 3: 41–48.
- KIRÁLY G. & KIRÁLY A. (2009): Új adatok az *Alchemilla filicaulis* Buser magyarországi előfordulásához. – *Flora Pannonica* 7: 78.
- KIRÁLY G., BARANYAI-NAGY A., KERÉKES SZ., KIRÁLY A. & KORDA M. (2009): Kiegészítések a magyar adventívflóra ismeretéhez IV. – *Flora Pannonica* 7: 3–31.
- KIRÁLY G., TRÁVNÍČEK B. & ŽÍLA V. (2013): Revision of *Rubus* ser. *Micantes* occurring in Hungary and re-evaluation of the neglected *Rubus balatonicus*. – *Preslia* 85: 505–526.
- PINKE Gy. & PÁL R. (2001): Adatok a Kisalföld gyomflórájának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 6: 381–400.
- PINKE Gy., PÁL R., MESTERHÁZY A., KIRÁLY G., SZENDRÓDI V., SCHMIDT D., UGHY P. & SCHMIDMAJER Á. (2005): Adatok a Dunántúli-középhegység és a Nyugat-Magyarországi peremvidék gyomflórájának ismeretéhez II. – *Kitaibelia* 10(1): 154–185.
- SCHMIDT D. (2010): Adatok a Kisalföld flórájának ismeretéhez II. – *Botanikai Közlemények* 97(1–2): 79–95.
- SCHMIDT D. (2019): Vonalas létesítmények mentén terjedő növények Vas megyében. – *Vasi Szemle* 73(2): 160–174.
- SCHMIDT D., NÓTÁRI K. & KORDA M. (2014): Kiegészítő adatok a Soproni-hegység és előtere flórájához. – *Kitaibelia* 19(2): 239–242.
- SCHMIDT D., HASZONITS Gy. & KORDA M. (2018): Sótűrő budavirágfajok terjedése a Dunántúl útjain. – *Kitaibelia* 23(2): 141–150.
- SIMON T. (2000): *A magyarországi edényes flóra határozója.* 4., átdolgozott kiadás. – Tankönyvkiadó, Budapest, 976 pp.
- SOÓ R. (1968): *A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve III.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 506 + 51 pp.
- SOÓ R. (1973): *A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve V.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 723 pp.
- TÁBORSKÁ J., VOJTKÓ A., DULAI S. & SCHMOTZER A. (2015): Distribution of *Aegilops cylindrica* Host in Hungary. – *Thaiszia* 25(1): 41–72.
- TÍMÁR G. & SZMORAD F. (1996): Új adatok a Soproni-hegység flórájához. – *Kitaibelia* 1(1): 17–24.
- WALLNER I. (1903): Sopron környékén található virágos növények és edényes cryptogamok nevei és fajai. – *Soproni Állami Főreáliskola Értesítője*, 42 pp.